

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MALLÁSZ ANTAL.
SZERKESZTŐ:
SZALAY PÁL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYTAPOLCSÁNY a gyógyszerár épületben
hova a lapot illető minden közlemény küldendő.
Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.
— Egyes szám ára 20 fillér. —

Ipari termelőszövetkezetek.

I.

Iparszövetkezeti téren a legnagyobb fogalom-zavar a termelő szövetkezetek fölül uralkodik; sokan összetévesztik ezeket a szövetkezeti gépműhelyekkel, vagy ez utóbbiakkal egyáltalán nincsenek tisztában.

Mi az ipari termelő szövetkezet?

Ez alatt értjük a tagok összes erejének egybefoglalását egy társasági vállalatban, mely éppen úgy, mint a magán és egyes egyének műhelyei, telepei vagy gyárjai, egy egysége nagy vállalatként lép a forgalomba és az üzleti életbe. Ott tehát, hol egy ily termelő szövetkezetet önálló iparosok alakítanak, a sok kisipari üzlet és műhely eltűnik s ezek egy nagy iparüzleti teleppé, gyárrá alakulnak át, az egyes kisiparos megszűnik, mint egyén, önálló üzletember lenni, s csak mint a szövetkezeti vállalat eleven és egyes határozó tagja nyeri önállósága egy részét vissza.

A termelő szövetkezetben ezek szerint a kisiparos tőkeereje és a kisiparos munkáereje szembe van állítva a nagy tőkével és a nagy munkaerővel. Mivel pedig a gyárak képesek a nagy tőkével és a nagy munkaerővel

fennállani és sikeresen működni, ésszerűleg nem férhetne kétség ahhoz, hogy ugyanazokat az eredményeket, a miket a gyár felmutatni tud, a kisiparosok is összesített tőkájukkal és munkáerejükkel el ne bírnák érni s hogy a kisiparral is át ne lehetne a nagyban való tömeges termelés terére lépni. Ha tehát a kisiparosok ily szövetkezeti gyárba pénzüket befektetik, szaktudásukat egyesítik, okszerűleg következtethető, hogy a tőkés gyárral nemcsak a versenyt vehetik föl sikerrel, hanem jobb készítményeikkel, a gyárosnak közönséges munkásokkal előállított iparcikkeit le is verhetik, a fogyasztó piacot és közönséget maguknak hódíthatják meg.

Ez a tiszta elmélet, melyet megvalósítani eddig sehol sem sikerült. Bár megvalósítására számtalan kísérletet tettek.

Arról mi nem is beszélünk, hogy a kézműves ipar versenyezzen a gyárral. E kettőnek készítményei annyira elütők, hogy versenytársakul nem is tekinthetők. A mint a gyáripar készítményeinek meg van a maguk területe, úgy a kézműves ipar is külön fogyasztó körök igényeinek kielégítésére szolgál. A kettőnek találkozási pontjai kevesek és nem lényegesek.

Ily alapfelfogással már most azt mondhatjuk, hogy a kézműves iparossegédek alakíthatnak és tarthatnak is fenn az előadott értelemben ipari termelő szövetkezetet vagy szövetkezeti gyárat. Ezekben azután a szövetkezeti tagok, mint munkások meghatározott és az üzleti viszonyoknak megfelelő munkabéért dolgoznak s ezenkívül az üzleti nyereségben is osztozkodnak. De ily szövetkezetnek, vagy szövetkezeti gyárnak fennállása csak akkor van biztosítva, ha oly vezetők állanak élén, a kik a tagok közt katonai fegyelmet tudnak tartani, a kik elsőrangú szakipari ismeretekkel bírnak s a kik a szövetkezeti üzletet kereskedelmi szelvényben vezetni is képesek.

Olyan demokratikus szervezetben, minők a szövetkezetek, ilyen vezetőket nem igen választanak a tagok, vagy ha ilyeneket meg is választanak, ezeket a tulajdonságukat a vezetők ritkán érvényesíthetik, mert a demokrácia hamar demagógiává fajul. A szövetkezeti tagok eltűrhetik a vezetők szaktudását és kereskedelmi ismereteiket maguk felett, de már a maguk által választott vezetők fegyelmi hatalmát nem igen szerelik és csak kivételes esetben türik el. De ha ezt megteszik, ha a vezetők fegyelmi hatalmát

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárczája.

A szegény vándorlegény.

Írta: Alpári Lajos

Tösgyökeres magyar ember volt Kranszki Pál uram, vagy amint közönségesen hívta a nép: „Pali bácsi“. Magyar volt kívül-belül. Pedig úgy ötven esztendő előtt még a miatyánkot sem tudta elmondani magyarul. Ugy szakadt ide valahonnan messze idegen országból, mint szegény vándorlegény, kinek se országa, se hazája. De nem is volt más hibája ezen kívül, mert becsületes, iparkodó, jóra való ember volt. A mesterségében meg éppen ritkította a párját.

A falu vénei még emlékeznek rá, miként fogadta szolgálatába néhai Majoros István, az alszegi híres molnár, akinek két vízi malmán soha sem pihentek meg a nagy zakatoló kerekek. Nem volt a határban jobb módu ember nála. Malmain kívül voltak telkei, földjei, szőlei, rétei s vagyont érő sok-sok ígás és lábas jószág; de ami mindezeknél is sokkal többet ért, volt neki egy hajnalkepű, tüzrólpattant, buzavirágszemű, szép egyetlen lánya. Eszter volt a neve.

Nem fakadt olyan rózsabimbó három vármegyében. Hát még a lelke!

Olyan szelid volt, mint a galamb és olyan jószívű, akár csak a jóságos mesebeli tündérisasszonyok. Bezzeg szerette is mindenki, kiváltképpen az apja! Nem tudott olyast kívánni, amit egy szavára meg ne cselekedett volna s mégis egyszer úgy fordult, hogy majdnem kiűzte a házából. Az a szegény vándorló molnár-legény volt az oka mindennek.

Mert hát úgy történt a dolog, hogy Esztikének nagyon megesett a szive, amikor a szegény vándorló bekopogtatott hozzájuk. Hogyne! mikor még kérni sem tudott az istenadta, olyan furcsa nyelven beszélt, hogy még a pap sem értette meg, pedig az már csak eleget tanult.

De hát azért teremtette a jó Isten a szívet, hogy megérezze, amit meg nem érthet az ember. Bizony nem szégyelte lesegíteni hátáról a batyut, melyet azután nem is kötött föl soha többé. No meg az igazat megvallva, szép egy szál legény volt. Ha nem sütötte volna meg annyira a nap, királyfinak is beillet volna. Mi tagadás benne, rajta is felejtette egypárszor a szemét Majoros uram leánya, miközben az ételt s egy pohár

jó borocskát odarakta elébe. A legény is utánna pillantgatott, de csak úgy lopva, megijedt a szive dobogásától.

— Hej! Ha itt maradhatnék — gondolta magában — bért se kívánnék én.

Pedig ez a kívánsága nagyhamar beteljesedett. Esztike előszólitotta édesapját s megkérte szépen, fogadja be a malomba, ne kóborogjon tovább a szegény lélek.

Az öreg molnár dörögött ugyan egy kicsit, a szürke, bozontos bajusza alatt, de csak úgy, hogy senki se hallja. Mit fog ő kezdeni ezzel a jött-menttel, akinek a nyelvét sem érti!

Biz eleinte nehezen is ment a dolog, úgy kellett neki kézzel-lábbal mutogatni mindent, hogy mit csináljon. Hogy a tránya vitte el volna a nyelvét!

Hanem az erős akarat lassan-lassan legyőzte a nehézségeket. Néhány hét mulva nem kellett már integetni, elvégezte az új legény magától a dolgát. Nem esett se kár, se hiba semmiből jobb keze lett az öregnek, aki most már legalább hébe-hóba kipihentette magát.

Egy félesztendő mulva már meg is értették egymást. Ugy ragadt a nyelvére a magyar szó, mint az ingére a liszt. Vasárnap

elismerik s ez előtt meghajolnak, fényes eredményeket érhetnek el, a mire vannak nemcsak a külföldön, hanem nálunk is szép és megragadó példák.

Ha ekként az iparosok termelő szövetkezetei követendő példákat képesek felmutatni, az a kérdés, minő eredményeket tapasztalunk a kisiparos mesterek, a kézművesek termelő szövetkezeteiben?

Nem a legjobbakat; még pedig azért, mert a leírt ipari termelő szövetkezetek nem felelnek meg a kisipar, a kézműves ipar természetének, jellegének és a kisiparos, a kézműves mester jellemének; de nem felelnek meg az ipari szövetkezetek eszméjének és az ily szövetkezetek megvalósítási módjának.

A kézműves iparnak, a kisiparnak nem az a célja, hogy egyforma sablonos ipari és kereskedelmi árucikket nagy tömegben állítson elő, hanem az, hogy készítményein az egyéni izlés, kezűgyesség, csín és tartósság jelentkezék, vagyis ezek oly követelmények, melyek az iparos esztétól és kezétől függenek s nem gyári telepeken, hanem a műhelyi munkában érvényesülnek. De anuak, a ki az ipari munkát igazán megtanulja, nem is az a vágya és célja, hogy gyári munkássá váljék, hanem az, hogy mint önálló mester állja meg a helyét.

A magyar iparosságnak önállóságra való törekvése mellett ily szövetkezeti tervek keresztülvihetetlenek; de ily irányu mozgalom eredményre sem vezethet, mert ellenkezik az ipari szövetkezetek eszméjével. A szövetkezeteknek ugyanis nem az a céljuk, hogy tagjaik gazdasági és üzleti önállóságát megsemmisítsék, hanem ellenkezőleg, arra vannak hivatva, hogy tagjaikat minél önállóbbakká és függetlenebbekké neveljék s üzleti és gazdasági önállóságukat biztosítsák.

De hogyan is lelkesülhetne az önálló kisiparos oly szövetkezeti ter-

vért, mely szerint ő nemcsak önállóságát vesztené el, hanem gyári munkássá fokozódnék le, degradálódnék.

Mindamellett az iparosok mégis azzal szoktak előállni, hogy ők szívesen bemennek a szövetkezeti műhelybe vagy gyárba munkásoknak is. Erre azt szoktuk felelni, hogy eddig majdnem minden ily iparos munkásokkal dolgozó szövetkezeti gyár, vagy termelő szövetkezet megbukott, mert a munkásokká vált iparos tagok nem tudnak engedelmessé válni, rendet és fegyelmet tartani, minélfogva önmagától széttűlik az ily termelő szövetkezet.

Abban az esetben, ha ily termelő szövetkezet vagy gyárszerű szövetkezet mégis megalakítható és fenntartható lenne, akkor is kétségtelen, hogy az önálló kisiparosok vele semmit sem nyernének, mert ily módon a szövetkezet azt a célját, hogy iparos tagjait munkával lássa el s ezzel üzleti önállóságukat és gazdasági függetlenségüket biztosítsa és fejlessze, egyáltalán el nem érné, hanem ily termelő szövetkezetben vagy gyárszerű szövetkezetben inkább önmaguknak lámasztanának az iparosok ily módon versenytársakat saját tömeges termelésükkel.

De hogyan állanánk azután az egységes vezetéssel?

Védekezés a budapesti pénzüzetek inváziója ellen.

Nap-nap után olvassuk, hogy hol az egyik, hol a másik budapesti pénzüzet új részvénykiadásával emeli alaptökéjét. Teszik ezt részben azért, hogy ezáltal nagyobb üzletekbe bocsátkozhassanak, részben pedig azért, hogy a vidéken fiókokat, vagy affiliált intézeteket létesíthessenek.

Némelyik budapesti intézet nemcsak a vidék nagyobb városaiban, hanem kisebb vidéki városokban is létesít ily fiókokat, mi által igaz ugyan, hogy a vidékiek is részben

olcsóbb kölcsönökhöz jutnak, de viszont sok helyütt ártanak a már fennálló, régi jóhírnevű intézeteknek s főleg a betevő közönségnek, miután idővel a betétkamatot le fogják szállítani és a nagyközönséget a tőkegyűjtéstől el fogják vonni.

A központi bankok fiókhálózatának minnél nagyobb kiterjesztése a külföldön is napirenden van, de amely előnyös lehet ez a gazdasági fejlődés magas fokán álló országokban, épp oly kedvezőtlen lehet, sőt károsá válhatik a tulságos terjeszkedés ott, ahol azt a konkrét szükséglet nem indokolja. Természetes dolognak kell tekintenünk, hogy a vidéki intézetek védekezzenek a fővárosiak ezen tulterjeszkedése ellen. De ezen védekezés csak akkor lehet sikeres, ha a vidéki intézetek egyesülnek és úgy veszik fel a kontra-versenyt, ami a dolog természetében rejlik. A kérdés most már csak az, hogy miképpen szövetkezzenek a vidéki intézetek?

Van nekünk vidéki pénzüzeteknek Budapesten két intézményünk és pedig a «Magyar pénzüzetek országos szövetsége» és a «Magyarországi pénzüzetek országos szövetsége», amelyek hivatva volnának a vidéki pénzüzetek ügyeit fejleszteni és előmozdítani. Am a vidéki pénzüzetek — alapos okok folytán vagy indokolatlanul — azt most nem taglalom — ezen intézményektől, mint ezt a részvényesek és szövetséges tagok ki nem elégitő száma igazolja, idegenkednek és így a legtöbb intézet nincsen a résztvevő tagok között.

A részvénytársasági alapon létesült intézet iránt tartózkodók, mert részvénytőkéjét nem találják elégségesnek, a szemmel látható igények és szükségletek kielégítésére, a szövetségi alapon szervezkedett intézményt pedig nem támogatják kellően, mert az összetartozandóság és a közös érdekek érzete még nem fejlődött annyira vidéki pénzüzeteink körében, illetve vezető elemeiben, hogy erkölcsi célokért, amelyek azonban a legszorosabb kapcsolatban vannak az anyagi érdekekkel, készséggel áldozzanak.

Szerény nézetem tehát az, hogy az invázió ellen csak úgy lehet némileg védekezni, hogy az összes magyarországi vidéki pénzüzetek egyesüljenek és részvénytársasági alapon egy tőkeerős pénzüzetet több

reggelként már magyar köszöntéssel nyújtotta át Eszternek az elmaradhatatlan virágbokréját s nemsokára már a templomban is az ő bugó hangja vezette a férfinep ajtós énekét. A falubeli leányok sem néztek rá már olyan gögösen, mint az első hetekben. Egyik sem adott volna már kosarat a „kamasz muszkának“. Így csutolták mikor a faluba került. Nem is tudta ezt sokáig megbocsátani nekik, mikor megértette. Mert hát mondhatnak-e ennél nagyobb csufaságot egy hontalan szegény lengyelnek? Később azonban ez is elfelejtődött s úgy összeszokott a legénységgel is, mintha együtt nőtt volna fel valamennyivel.

Csak egyetlen egy ellensége maradt a sokból, bíró uram fia: Pintér Bálint, aki folyton ott legyeskedett az Eszti lány mellett. Ugy beszélték a faluban, hogy az öregek már régen elvégezték egymás között, hogy egypár lesz belőlük. Módos a legény is, módos a leány is, szemrevalók is mind a ketten, hát össze is illenek szépen. No meg aztán — legalább az volt a hite — szeretik is egymást.

Pedig dehogy szerették! A leánynak már régen megvette a szívét a jövevény molnár legény, Bálintnak meg nem is any-

nyira a leányra, mint a vagyona lájt a foga. És ez most veszedelemben forgott, mert csak a vak nem látta, hogy Eszti százszor jobban szíveli a lengyelt, mint a bíró fiát. Dühösködött is e miatt Bálint sokat s nem hagyta soha békességben a szelid legényt, minduntalan beléköltött. Csakhogy egyszer aztán a türelmes lengyel vándorló is megszokta a dolgot s olyan busásan találta neki visszafizetni a sok adóságot, hogy két héig nyomta utána az ágyat. Pedig Bálint a legerebb suhancz hírében állott, eddig a faluban. Ettől fogva már messziről kitért az utjából s csak háta megett vicsozgatta a fogát.

— Megállj, te muszka!

Más fegyverhez nyult ezután. Ha valahol előfoghatta Majoros urat, telebeszélte a fejét, hogy minő ellenséget tart a házában. Meglopja az a sehonnai ágról szakadt jobbról is, balról is. Az öreg molnár eleinte rá se hallgatott a rágalmakra s ha a bíró uram is előhozakodott ezzel, vagy azzal a csunya pletykával, megvédelmelte a legényét. Hanem egyszer csak másról is kezdtek sutogni a vén asszonyok a fülébe:

— Hej, Majoros uram, kutya van a kertben. Az a legény nem csak a lisztedet

lopja, hanem a leányod ajkáról is rabolja a csókot!

Erre már megvadult a jó öreg és szörnyű haragosan támadt rá az ő drága, egyetlen leányára:

— Mi igaz ebből a sok beszédből? Vallj meg! Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja.

És a leány még csak nem is tagadta. Szereti biz ő azt a szegény árvalagényt s nem is lesz ő soha más felesége, csak azé az elhagyott vándorlegényé.

Sohasem látta még a falu olyan kikelt ábrázattal járn Majoros gazdát, mint ezen a napon. Szinte toporzékolt dühében. Hiába sirt-rított a leánya, kiadta az utját a legénynek.

— Ha nem tetszik — rivalt rá a sirógáló leányra — mehatsz utána te is. Egy ilyen ágrólszakadt koldussal szűrni össze a levét? szegyled magad te hitvány?

— Ne szidja jó uram — vágott közbe a legény — ártatlan ő mindenben. Én vagyok az egészsnek az oka. Könnyebb szívvel megyek el, ha tudom, hogy megbocsát neki s hogy nem bűnhődik ő is miattam...

Egy kicsit megcsillapodott erre Majoros uram, mert hát lágy szíve volt az öregnek

millió korona, vagyis megfelelő alaptőkével létesítenének Budapesten, mely a bankszakma minden ágát felölelné és ezzel a pénzügytel bonyolítatná le a vidékiek összes ügyleteiket, úgy, hogy a többi budapesti intézetekkel, kikkel ez ideig összekötetésben állottak, sok tekintetben szakíthatnának. Nagy hatalmat képviselne ez a központi intézet, ha részvényesei egész értékpapír-állományukat a központban — mint szabad letétet — díjmentesen kezelhetnék. Ezzel nem csak a kezelés költségeit és munkáját takarítanák meg, de rendkívüli esetekben állandóan azonnal rendelkezésre álló folyószámla-hitel alapját vetnék meg. Jelentékeny előny és megtakarítás volna elérhető az értékpapírbevásárlásoknál és eladásoknál is. Mily óriás befolyást gyakorolhatna a központi bank, például a záloglevelek beszerzési áránál Kiváló szerepet játszana a bankjegyekben és más forgalmi értékekben, valamint a postadíjakban elérhető megtakarítás is, visszleszámitolási üzlet pedig korszakalkotó reformokon menne át.

Ez által — azt hiszem — el lehetne érni célunkat és akkor elmondhatnók a budapesti pénzügytelnek, hogy: «Amilyen az adj' Isten, olyan a fogadj' Isten», mert hát a budapesti intézetek nem kicsinylendő részben a jó vidékből élnek és nyernek tápanyagot a megélhetésre.

Tapolcsányi Kálmán

Hirek.

— **Esküvő.** Zathureczky Jenő, a nagy-tapolcsányi gyógyszerész gondnoka április hó 25-én tartotta esküvőjét lapunk felelős szerkesztőjének kedves leányával, Mallász Matild urhölgygyel. A polgári házasságkötést d. e. 11 órakor Tóth Lajos járási főszolgabíró végezte a városháza nagytermében. Tanúk voltak: Keviczky Lajos közigazgató és Erdős Dezső állomásfőnök helyettes Aradról, a menyasszony sógora. Egyházi uton Bogyai nyitrazerdahelyi evang.

s látván, mint fut alá hirtelen egy könyv a Palkó szeméből, odaszólt hozzá:

— No, nem muszáj éppen most indulnod! Nem akarom, hogy a falu kibeszéljen, hogy úgy dobtalak ki, mint a gazdátlan kutyát. Maradj itt, míg kitchik a hónapod. Szép csomó pénzcsekkéd is volna már nálam, majd kilhozom holnap a takarékból s aztán majd valahol kezdhetsz valamit...

— Hanem te — fordult a lányához — te nem maradsz idehaza. Holnap beviszlek a nénédhez a városba, ott maradsz a meddig ki meggy fejedből ez a bolondság.

Ugy lett minden, ahogy mondta. A lányt elvitte nénjéhez, a legény meg ott maradt s dolgozott napkeltétől napnyugvásig, mintha semmi sem történt volna.

Hanem másként történt, mint a hogy gondolta. Alig egypár nap múlva az öreg plébános furcsa prédikációt tartott. Azt mondta, hogy veszélyben a haza, akinek ép a keze, ép a lába, siessen a táborba, mert siet ám az ellenség is, hogy legázolja szabadságunkat, kijölje csengő, édes magyar nyelvünket.

Majoros uramban felpezsdült a vér. Hej, ha ő most fiatal lehetne! Hej ha nem reszketne úgy a keze, lába, hogy menne ő is azzal a rajjal, mely már is gyülekezik a község háza táján.

lelkész adta össze az ifju párt. Tartós és zavartalan boldogságot kívánunk nekik.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Grósz Samu szigetvári polg. isk. tanítót a galgóczi polgári iskolához helyezte át.

— **Hetivásár áthelyezés.** A május 4-iki hetivásár a Florián-napi helyi ünnep miatt egy nappal előbbre — azaz május 3-ára, szerdára helyeztetett át.

— **Igazságügyi palota.** A kombinációba vett igazságügyi palota helyül tudvalevően a város a marhavásártér mellett ajánlott fel telket. Ujabban Pokorni építőmester a kórház felé vezető ut baloldalán szintén följánlott erre a célra egy darab földet. Folyó hó 26-án és 27-én itt járt Záborszky miniszteri kiküldött s tanulmányozta a följánlott telkeket abból a szempontból, vajjon azok az igazságügyi épület építési céljainak megfelelnek-e. A város által följánlott telket előnyben részesíti, már abból a szempontból is, hogy a kormány inkább egy testületnek, mintsem privát embernek ajánlatát fogadja el. Azonban a város által felajánlott 600 □-os telkekhez még az ugynevezett „czédulaház“ terrenumát csatolni szükségesnek tartja, azonkívül az odavezető utcáknak járdával és a közegészségügyi szempontoknak megfelelő csatornázással való ellátása is elkerülhetlenné válnék egy ilyen épületnek felállítása esetén. A városi képviselő testület tehát legközelebb azon kérdés fölött fog dönteni, vajjon a „czédulaház“ átengedtesse-e. A mint értesültünk, a város ez esetben ezen épületért, mely a marhavásárok idején a vásári bizottság helyiségeül szolgál, megfelelő kárpótlást, illetve kisajátítási díjat fog kérni az államtól. Szerény nézetünk szerint — habár ezzel talán érzékeny anyagi áldozatot hozna is — a városnak erről le kellene mondani, mert ezzel egy újabb akadályt gördít az eszme gyakorlati megvalósulása elé.

— **A vízvezeték és csatornázás ügye.** A belügyminiszter a járási főszolgabírói hivatalnak 1750/905. szám alatt leiratot küldött, melyben kijelenti, hogy a tervbe

vett vízvezeték és csatornázási mű költségeinek fedezésére kért államsegélyt meg nem adhatja, mert ezen mű költsége oly horribilis, hogy arra fedezete nincsen. Különben pedig méltányolja a községnek a közegészségügyi állapotok javítására szolgáló törekvését. Köszönjük a méltánylást, de inkább államsegélyt kérünk. A reményt mindazonáltal nem adjuk fel, mert a törvényen kívüli állapot megszüntével az államsegély elnyerése iránti kérvényt illetékes helyről ujjalag be fogják terjeszteni a miniszterhez.

— **Községek egyesítése.** A belügyminiszter a nyitra vármegyei Csejthe, Zsolnafalu és Komárnó összeépült kisközségeknek „Csejthe“ közös név alatt való egyesítését elrendelte.

— **A bécsi szenzációs gyilkossági bűnpör hőse,** Kleinné, mint nevelőnő Salzberger Samu navajózei földbirtokosnál is volt alkalmazva rövid ideig. Csélesap természete miatt azonban rövidesen tudtak rajta.

— **Lépfene.** 25-én Schwarz és Weisz bérlők nagytapolesányi majorjában egy ökör lépfenében megdöglött. Az állatorvos által kellőleg fertőtlenített és elásatott. Azonban még ugyanaznap nagytapolesányi munkások fölásták, földarabolták és megszóztak rajta. A csendőrök nesztét vevén a dolognak, puhatolódzni kezdtek s csakugyan megtalálták a lépfenés állatnak husát néhány munkás ember lakásán részint megfőzve, részint nyersen. A lépfenés pecsenye után áhitozókat feljelentették közegészségügyi kihágás miatt a főszolgabírói hivatalnak.

— **Kiss szerencséje nagy!** A magy. kir. osztálysorsjáték keddi befejező húzásán a 600,000 koronás jutalmat és az 5000 koronás főnyereményt a 82621 számú 4/4-ben eladott sorsjeggyel ismét a hirneves Kiss Károly és Társa bankháza Budapest VII., Erzsébet-körut 19. szerencsés vevői nyerték, hol immár harmadszor nyerték meg a 600000 koronás jutalom-nyereményt.

— **A Vág iszapja.** Igen érdekes kísérleteket végzett Horszitzky Henrik királyi agorogeológus a Vág kiöntéseit illetőleg. A

Délben beállított hozzá a lengyel legény:

— Mester uram, engedje el azt a pár napot, ami még hátra van. Hadd menjek én is a hazáért, a szabadságért.

— Ember vagy fiam! — tört ki az öreg, könnyeit se tudván visszafojtani. Dehogy tartóztatlak, eredj, legyen veletek a magyarok Istene!

Még a község házára is elkísérte s büszkén nézett végig a legénysoron, mintha mondani akarta volna:

— Én már nem mehetek, fiam sincsen, de azért én is küldök magam helyett egy derék, erős legényt.

Éppen ekkor került elébe Pintér Bálint. Az öreg átölelte őt is.

— Te is mégy fiam! Legyen veletek a jó Isten! Eredj!

— Biz én nem mehetek Majoros bátyám — felelte a legény — nagy a gazdagság, az apám nem győzi maga. Lesznek ott elegenden nélkülém is.

Az öreg molnár arcza kipirult, alakja kiegyenesedett s villogó szemekkel végigmérve a szép szál legényt, dühösen lökte el az utból:

— Restye, gyávája! Rongylelkű kölyök! És én ezért akartam kiverni a házamból azt a derék legényt, aki idegen létére megy a halál elé értünk?!

Az öreg kifakadásaira — valami bajt vélve — rögtön ott termett a lengyel, ki eddig a többi közé vegyülve, mámoros epekedéssel várta az indulás jelét.

— Mi baj, jó uram? — kérdi a gazdájától.

Majoros uram pedig egyszerre, mintha kicserélték volna, mondá neki:

— Ha majd beértek a városba, ugorj fel egy pillanatra a lányomhoz s mond meg neki, hogy én üzenem, öleljen meg, csókolj meg bucsuzóul, ugy menj a csatába.

A derék legény odakapott a gazdája kezéhez, hogy megcsókolja, de az öreg szívéhez ölelte, össze-vissza csókolta s úgy kiállott utána, mikor már elindultak:

— Aztán Pali fiam, vissza gyere, ha vége lesz a háborúnak, szükség lesz rád megint a malomban.

Betelt vagy másfél esztendő, mire visszajött. Az arcza tele volt beforradt sebekkel, de azért véges-végig csókolta valamennyit édes mátkája, a hűséges és szép Majoros Eszter.

... Ez a história pedig arról jutott az eszembe, hogy éppen a napokban vette meg licitáczió az öreg Kranszki Pál uram a korhelységben elpusztult Pintér Bálint valamennyi jószágát — az unokái számára.

Vág minden leülepedett iszapiából több helyütt próbákat vett, s arra az eredményre jött, hogy az iszap 50 sulyrész timföldet, 8 sulyrész vasoxidot és 5 sulyrész meszet tartalmaz. Ezen felül még magnéziumot, káliumot, nátriumot, foszforsavat és mintegy 4 sulyrész szerves anyagot tartalmaz. Az ilyen összetételű talajnem igen alkalmas, különösen a zöldségfélék termelésére.

— **Iskolai ünnepély.** A nagytapolcsányi állami elemi népiskola május 2-án a milleniumi fák ültetésének évfordulóján zászlók alatt kivonul az emlékfákhoz s ott szavalatokkal és énekkel emlékünnepet rendez.

— **A megcsufolt viczinális.** A Nagytapolcsány—trencsényi viczinális f. hó 26-án délután vigan pöfékelve haladt Szoblahó és Szvinna állomások között. Egyszer csak az unatkozó utasok nagy gaudiára egy öt-hat hónapos csikó versenyt kezdett futni a vonattal. A versenyben az volt a legérdekesebb, hogy a csikó volt mindig elül, a viczinális hátul, úgy, hogy a hevesebb vértű férfi utasok, a kiknek talán sietős vala a dolguk, jobb szerettek volna a csikó hátán ülni, mint ketreczbe zárt oroszlánokként a vonat lassúsága miatt a kupéjukban türelmetlenkedni. Ez a verseny egy ideig kellemes szórakozásul szolgált az unalomtól ásitózó utasoknak. Hanem a csikó oly macacssággal tartott ki a versenyben, hogy a vonatvezető és a kalauzok már komolyan aggódni kezdettek a csikó élete miatt. Elmult negyedóra, félóra, egy óra, s a csikó még mindig ott vágatott közvetlen a mozdony előtt Csorgott róla az izzadság, libgett s gyenge lábai remegtek a fáradságtól, de nem tágitott. Nem maradt egyéb hátra, mint megállítani a vonatot. Mozdonyvezető, kalauz nekiestek a csikónak, hogy a pályáról letereljék, de minden igyekezetük kárba veszett. Utoljára a vonatra akarták föltenni, de ez sem sikerült. A míg a vonat így vesztegelt, megérkezett a gazdája a csikó anyjával, kinek nyerítésére aztán visszafordult, ott hagyva a lefőzött viczinális.

— **Mezei vasutépítés.** Gróf Károlyi Lajos tótmegyeri uradalmában mintegy 24 km. 60 cm. nyomtávu mezei vasut kiépítését határozták el és eme munkálatok biztosítása céljából április hó 26-iki határidővel már a versenytárgyalás is kiiratott.

HIRDETÉSEK.

Dr. HOMANN EDE szanatoriuma és vizgyógyintézete

Frohleiten

(a déli vasut gyorsvonati megállóhelye Graz mellett.)

Kellemes tartózkodási hely ideg- és belső betegségben szenvedőknek, lábba-
dozóknak stb. — Egész éven át nyitva
Mérsékelt árak. — Prospektusok ingyen

Gyógyítható a sérv?

Mindenesetre, ha jó sérvkötőt viselünk. Éppen ezért jól válogassuk meg a forrást, a honnan a sérvkötőt beszerezzük. A „Pollitzer“ által feltalált s legújabbban megjavított amerikai rendszerű

gummi sérvkötő

a mely kizárólagos szabadalmat nyert a leghíresebb orvosi tekintélyek véleménye szerint a legjobb, mert daczára annak, hogy a sérvet kimozdíthatatlanul visszatartja, kellemetlen nyomást nem gyakorol, úgy éjjel, mint nappal hordható. Sok esetben teljes gyógyulást vont maga után, mit számtalan köszönő irattal bizonyíthatunk.

Ára: egyoldalunak 7 és 10 frt.
kétoldalunak 10 és 16 frt.

Rendelésnél — a mely utánvétellel s titoktartással eszközöltek — megadandó az övméret s hogy a sérv mely oldalon van.

Pollitzer Mór és Fia

cs. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi kötőszerek

Budapest, V/9. Deák Ferencz-u. 10
Legrégibb cég. Árjegyzék ingyen.
Alakult 1858-ban.

I. stíriai kötőgép-gyár Graz.

Képviselő: Budapest

Fogl József Lajos

VII., Erzsébet-körut 23.

Első május hótól kezdve:

VI., Teréz-körut 20. szám.

A legjobb eredeti Styria

kötőgépek

tömlőzárral

részletfizetésre is kaphatók.

Varrógép és kerékpár javító műhely.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tanítás ingyen.

Alapított 1885.

Deutsch A. Mór

órás és ékszerész

Budapest, Király-utca 44.

Ajánlja raktárát mindennemű arany-, ezüst- és ékszer-áru és órákban, 2 évi jótállás mellett. Készít minden e szakmába vágó cikket. — Minden óra-javítás 2 kor. és az mihamarabb eszközöltetik.

A REKLÁM.

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudóstitó

hirdetési osztályánál

tulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő
Budapest, VII., Erzsébet-körut 54.

a hol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón esz-
közölnek hirdetéseket és reklámokat az
összes budapesti, vidéki és külföldi lapok-
ban és naptárakban

Költségvetések és tervezetek ingyen.

Szabadalmakat

értékesítő vállalat

Pásztor (törv. bej. cég.)

Budapest, Erzsébet-körut 17a.

Megszerez szabadalmakat, finanszíroz találmányokat, belajstromoz védjegyeket és
mustrákat.

Felvilágosítás díjtalan.

Neustein Fülöp

czukrozott

hashajtó labdaccai

mit már évek óta a legelőkelőbb orvosok, mint hashajtó és oldószert ajánlanak, nem gátolják az emésztést és teljesen ártalmatlanok. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. — 2 kor. 45 fill. előleges beküldése után 1 tekercs portómentesen küldetik meg.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk.

Neustein Fülöp

„Szent Lipóthoz“ címzett gyógyszerháza
Wien, I., Plankengasse 6.

Fontos minden menyasszonynak!

Szüksélete beszerezése előtt ne mossa el!

Tausky J. Fiai
ruha- és fehérneműek-gyárától
Pozsony

a speciális árjegyzéket, mely különféle czélszerűen összeállított keletkező-költségvetéseket tartalmaz, bérmentesen megbiztatni.

Me: bizható cég! Pénzes kiszolgálás!
Jutányos szabott árak!
Kiváló munka! Jó anyag!

VIDEKI TAKAREKPENZTÁRI
MESZVÉNYEKRE,
SORNÉGYEKKRE, ALLAMPAPIROKRA
KÖLCSÖNT
ADORE, KÖNYVELMES VISSZAFIZETÉSI FELTÉTELEK MELLETT.
FELVILÁGOSÍTÁSUNK INGYENES.
HECHT BANKHÁZ
BUDAPEST, FERENCZKERT 6.

SCHNEID Köhögési tea és hurút por
gyógyszerész-féle
a St. Georgs-gyógyszertárból Wien V/2
Wimmorgasse 33. Orvosi rendelet szerint készítve. Jótékony hatással bír a lélegző szervekre, nyálkaoldó köhögési inger csökkentő, a rekedtséget és torok-csiklandozást megszünteti. Por 60 kr., a hozzá való tea 50 kr. Postai szállítás 20 kr. csomagolási díj portó nélkül. 2 csomagnál kevesebb nem küldeték. — Kérjük, a Szent György-féle gyógyszerár védjegyét figyelembe venni, ezen hirdetőt pedig kivágni és megőrizni sziveskedjék.

Tanningene a legkedveltebb és hajfestő szer
legelőszékesebb
sáfrányszóke, barna és fekete. Ára 6 kor.
A szájak és fogaknak **OSAN** K. 1.76 és
legelőszékesebb az **OSAN** 88 fill.
Czorny-féle keleti **ROZSATEJ** a legjobb és legelőszékesebb szappan.
zsf. 1 üveg ára 2 korona. Ehhez
hygien. balzsam-zsappan 60. RUB.
Főzéküldő hely: Czorny J. Anton, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.

Az gyetlen és legjobbnak ismert haj és szakál-növesztő szer hajnövesztésre és hajkihullás ellen az arany-éremmel kitüntetett
Komogén
meglepő sikert mutat! Már rövid használat után a kívánt eredmény észlelhető.
Naponta érkeznek az elismerő iratok, mint l. „Tekintetességednek legőszintébb köszönetemet mondok az Ön kitűnő KOMOGÉN szerért (theával), amely az én erős hajhullásom ellen, alig két heti használat után, meglepő hatást mutatott és a hajnövést aagyan előmozdította.
Tiszt.
Mayer Róza.”
Próbátégely 1. 2 és 4 K., Komogén-Thea 1 K. a világ minden tájára utánvét, vagy az összeg előlegos beküldése mellett széküldés direkt a feltalálótól.
Hermine Winter Wien, IX. Grüne-Thorgasse Nr. 19.
A hajápolásról szóló bármely kérdésre felvilágosítást díjtalanul ad. — Magyarországi főraktár Török József gyógyszerészára Budapest. — Magyar levelezés.
20—20

Minden szerdán és szombaton este
Grün Lajos Központi kávéházában
Galbavi János hangversenyez.

GÖZCÉPLŐ KÉSZLETEK
KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT
ÜZLETEK IS KÖTTETNEK

AGRARIA

A SZAB. OSZTR. MAGYAR ÁLLAMVASUT-TÁRSASÁG
RESICZAI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

NICHOLSON GÉPGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
GAZDASÁGI GÉPOSZTÁLYÁNAK
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

AZ
AGRARIA
HAZÁNKBAN AZ EGYEDÜLI IPARTERJESZTŐ VÁLLALAT,
MELY KIZÁRÓLAG MAGYAR GYÁRTMÁNYOKAT HOZ
FORGALOMBA.
ALÁNYOSAN ELISMERVE!

FONTOS!

AVESZPRÉM VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET
KIÁLLÍTÁSÁN BEMUTATOTT
NYILVÁNOS SZÁNTÁSÉRT
NAGY ARANY ÉREMMELETT ÉS DISZ
OKLEVÉLLEL KITÜNTETVE.

SÜRGÖNY VAGY LEVÉLCZIM:
AGRARIA
BUDAPEST

Ne vegyen senki hangszeret

míg Reményi Mihály műhangszerész cs. és kir. szab tulajdonos, a Magyar Királyi Zeneakadémia szállítója 315 ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről, VI. Király-utca 44/II.

PLATZKO GYULA

Czégtulajdonos: **PLATZKO R. ADOLF**

könyvnyomda, könyvkötészet, könyv- és papirkereskedés, vonalzó-intézet, üzleti könyvek nagy raktára

Nagytapolcsány.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

k ö n y v n y o m d á m a t

a legujabb betűkkel szereltem fel és ez által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy minden e szakmába vágó munkát izlésesen, olcsó árak mellett gyorsan készíthetek. — Művek, folyóiratok, meghívók, gyászlapok, esketési tudósítások, névjegyek, étlapok, árjegyzékek, falragaszok, hirdalok a legolcsóbb árban hiba nélkül.

Könyvkötészetemben

mindenféle bekötések a legegyszerűbttől a legdiszesebbig gyorsan, pontosan, a legjutányosabb árban készíttetnek.

Üzleti könyvek mindennemű kivitelben a legolcsóbb árak mellett.

Midőn az igen tisztelt rendelő közönség b. pártfogását megköszönöm, kérem ezt a jövőben is fentartani.

Kiváló tisztelettel **Platzko R. Adolf.**

Hirdetések felvételnek

A KIADHIVATALBAN.

Minden család pénzt takarít!!!

Remek 6 szem. kávé készlet minden színben csak 95 kr. f. 1. 40 f. 1.90	Finom ajour 6 szem. kávé készlet minden színben csak f. 2.20 f. 2.90 f. 3.45			Remek 6 szem. vászon Damaszt Garnitura csak f. 2.10 f. 2.90 f. 3.40 f. 3.90	Szép mintázott vászon törülköző 6 db. csak f. 1.25 f. 1.72 f. 1.90 f. 2.10
30 rőtös vég csodavászon csak f. 3.65	30 rőtös vég bőr vászon csak f. 4.15	30 rőtös vég irlandi vászon csak f. 4.95	30 rőtös vég Gyöngy vászon csak f. 5.45	30 rőtös vég rumburgi vászon csak 5.60	30 rőtös vég I-a rumburgi vászon csak f. 6.40
50 rőtös vég bőr vászon csak 8.25	50 rőtös vég irlandi vászon csak f. 9.45	50 rőtös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőtös vég jó minőségű chiffon csak f. 4.65	30 rőtös vég R. Chiffon csak f. 5.40	30 rőtös vég R. R. Chiffon csak f. 6.85
30 rőtös vég csikos Kanavász csak f. 3.25	30 rőtös vég csikos és koczkás I-ma kanavász csak f. 4.55	30 rőtös vég finom kanavász csak f. 5.40	35 rőtös vég kanavász különlegesség csak f. 6.40	30 rőtös vég fehér csikos csinvat ágyhuzatra csak f. 6.35	30 rőtös vég virágos fehér csinvat ágyhuzatra csak f. 7.40
Remek női ing vászomból, kézi himzéssel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55	Remek női Chiffon ing schweizi himzéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	Remek női háló Corseta nagy választékban csak 98 k. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiffon nadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chiffon alsó szoknyák himzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 f. 2.25	Remek Cloth és posztó alsó szoknyák csak f. 1.65 f. 2.15 f. 3.22
Varrás nélküli vászon lepedő 2 m. hosszú és 1 1/4 m. széles csak 92 kr.	Varrás nélküli remek vászon lepedő 2 m. hosszú, 1 1/2 m. széles csak f. 1.05	Nemzetközi keresk. ügynökség Budapest, Kerepesi-ut 65. sz. I. em		Remek selyem Cloth paplan minden színben csak f. 3.95	Remek Caschmir paplan minden színben csak f. 3.55

Nyomatott Platzko Gyula könyvnyomdájában Nagy-Tapolcsányban.